

ЛАВИННАТА АКЦИЯ

В РАЙОНА НА ХИЖА "РАЙ" ПРЕЗ 2003 Г.

Около 2.01.2003 г. времето в района на х. "Рай" - Стара планина, е лошо. Три дена духа силен вятър, придружен с обилен снеговалеж и големи температурни колебания. Всички улеи по пътеката към х. "Левски" са препълнени с навалял нов сняг, а поради ниските температури, около -15 градуса, в края на този тридневен период горният, повърхностен слой на снега се фирнова. В деня на нещастие - 2 януари, в района има гъста мъгла, новата снежна покривка е от 40 до 60 см, на места навята на преспи, достигащи до над 1 м. В 13.30 ч. началникът на отряда на ПСС в гр. Калофер Тончо Тончев получава съобщение от управителя на х. "Рай" Велико Великов /Чочо/, че в

района на хижата е станало лавинно нещастие с Илия Илиев - 24-годишен от гр. Сопот. Всъщност информацията за нещастие се получава от Красимир Биволаров, на 22 години, приятел на пострадалия, който се е върнал в хижата и е съобщил за случилото се на управителя. Как се стига до това нещастие?

На 2.01.2003 г. двамата приятели - Илия Илиев и Красимир Биволаров, решават да отидат към вр. Ботев по Тарзановата пътека. Предварително са били предупредени от управителя на хижата, че времето е неподходящо за такъв маршрут и че в района съществува висока степен на лавинна опасност. Независимо от предупрежденията двамата поемат към върха. Достигайки до разклона на пътеките към Ботев Врх и х. "Левски", виждат

че теренът е много труден и решават да се откажат от предварително набелязаната цел. Красимир предлага да се върнат обратно в хижата, но Илия настоява малко да се поразходят по пътеката към х. "Левски". Двамата са имали добра физическа кондиция и добра екипировка за ходене в такива условия. Подценявайки опасния терен и не предприемайки никакви действия /осигуряване и самоосигуряване/ за намаляване на риска при преминаване на опасните участъци от пътя, Илия тръгва напред да подсича изпречилия се пред него огромен улей, а Красимир остава отзад на доста голямо разстояние. В края на улея под краката на Илия се откъсва малка снежна гъска и тя го повлича надолу по склона. Веднага след това над него се откъсва втора снежна гъска с широчина около 50 м, която го настига и го покрива изцяло. Всичко това става пред очите на останалия в безопасност Красимир. Лавината спира долу ниско до реката, но Красимир не може да отиде до там, за да окаже помощ на приятеля си, поради много сложния релеф. Само наклонът на склона в долната си част е около 60 градуса, а и по него има три скални пада, с височина около 10 м. Не му остава нищо друго освен да стигне бързо до хижата и да потърси помощ от намиращите се хора в нея.

От тук нататък следват действията на спасителната група с ръководител Тончо Тончев.

"След като получих информацията от Чочо, предложих му заедно с трима доброволци по най-бързия начин да се насочат към мястото на нещастие и да се опитат да му помогнат, доколкото това е възможно. В същото време групата ни от Калофер, в състав от пет души спасители, бе готова за тръгване. Централата на ПСС в София бе уведомена, а и имаше готовност за участие в

акцията на още една група спасители от отрядите в Пловдив и Карлово. Към 16.00 ч. Чочо се обади от мястото на нещастие. Човекът е намерен в края на лавината, за съжаление починал. Към 20 ч. стигнахме до х. "Рай". Предвид създадената ситуация, реших акцията по транспортирането на починалия да се проведе на другия ден. Сутринта на 3.01.2003 г. тръгнахме към лавината общо шест спасители и двама доброволци. С нас носехме носилка "Касин". Оставихме я на един от маркировъчните колове и започнахме да слизаме надолу по сравнително безопасен хребет. Чак в долната част, достигайки гората, започнахме да подсичаме склона, с цел достигане края на лавината. Дължината на лавинния склон бе около 600 м, като езикът на лавината бе с широчина около 2-3 м. Снегът бе дълбок. Намерихме починалия, заровен до кръста в снега. Оттук нататък започна трудното извличане нагоре до пътеката за х. "Левски". Температурата бе – 8 градуса и имаше гъста мъгла. Положихме тялото в транспортен чувал и с помощта на 9-милиметрово 40-метрово въже за около 2 ч. успяхме да го измъкнем на пътеката. От там с носилката "Касин" и посредством спасителната кола УАЗ починалият бе транспортиран в общинската болница в Карлово. Цялата акция продължи 20 часа, като в нея участваха 7 души спасители и 2 доброволци."

Ако трябва да се направи някакъв генерален извод от случилото се, той е, че нещастие става вследствие на подценяване на съществуващата в момента висока степен на лавинна опасност в района и надценяване на собствените възможности и познания за планината.

По материали от доклада за акцията на началника на отряда на ПСС - гр. Калофер, **Тончо Тончев**